

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/20/044063/
Documentnummer: 194046
Datum: dinsdag 23 juni 2020
Onderwerp: Meicirculaire Gemeentefonds 2020
Bijlage(n): -

Geachte Raad,

Inleiding/samenvatting

Op 29 mei jl. is de meicirculaire 2020 van het Gemeentefonds gepubliceerd. Door het late tijdstip van verschijnen en de doorlooptijd die het inzichtelijk maken van de gevolgen voor Voorschoten vraagt, konden de uitkomsten niet integraal in de reeds aangeboden Kadernota voor 2020 worden verwerkt. De voorliggende informatiebrief voorziet in de reguliere informatiebehoefte voor het opstellen van de nieuwe begroting. De brief is bovendien beschikbaar voorafgaand aan het debat over de kadernota en kan daar desgewenst bij worden betrokken.

Waar de circulaire evenwel geen informatie over geeft zijn de middelen die het Kabinet beschikbaar stelt om de eerste gevolgen van de corona-crisis op te kunnen vangen. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hoopt dat er medio juli een compleet beeld bestaat van de impact van de corona-aanpak en over de hoogte en omvang van de reële compensatie die medeoverheden hiervoor tegemoet kunnen zien.

Zoals eerder aan u gemeld bevat de circulaire geen informatie over de gevolgen van de voorgenomen herziening van de verdelingssystematiek van het Gemeentefonds. Dit, omdat met name de aansluitverschillen van het klassieke model dusdanig waren dat de rest van 2020 wordt gebruikt om met een beter verdeelmodel te komen dat, zoals er nu door het Kabinet naar lijkt te worden gestreefd, met ingang van 2022 in de uitkering verwerkt zal worden. De decembercirculaire zal hierover uitsluitsel geven.

Van de circulaire gaat over de jaren 2019 en 2020 een bruto voordeel uit van in totaal € 482.000 (€ 31.000 over 2019 en € 452.000 over 2020). Deze bijstelling van de raming voor het lopende begrotingsjaar wordt in de najaarsnota over 2020 verwerkt.

Met ingang van 2021 zorgt een aantal factoren voor een afnemend bruto voordeel van € 989.000 in 2021 tot een bruto voordeel van € 577.000 in 2024.

Wanneer de *netto* ontwikkeling wordt verwerkt in het meerjarenperspectief geeft dat het volgende beeld:

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2020	2021	2022	2023	2024
Stand Voorjaarsnota en Kadernota 2021	-201	232	-162	-514	104
Netto budgettair effect Meicirculaire 2020	435	596	479	294	134
Resultierend meerjarenbeeld	234	827	317	-220	238

Gevolgen meicirculaire 2020

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel		2020	2021	2022	2023	2024
Stand decembercirculaire 2019		29.651	30.122	30.428	30.780	31.146
Uitkeringsfactor, waarvan		102	697	916	757	638
1	-Afrekening 2019 plafond BTW-compensatiefonds	37				
2	-Afrekening accres 2019	37	18	18	18	19
3	-Verdeelreserve 2019 + doorwerking decembercirculaire	41	41	41	41	41
4	-Accres meicirculaire	-4	141	346	129	-95
5	-Nominale ontwikkeling a.g.v. verleggen basisjaar		512	509	512	514
	-Overig	-8	-16	2	57	158
6	Ontwikkeling uitkeringsbasis, waarvan	291	213	204	190	154
a	-Gemeentelijke hoeveelheidsverschillen	536	521	530	559	586
b	-Ontwikkeling landelijke uitkeringsbasis	20	-41	-61	-102	-165
c	-Idem, doorwerking decembercirculaire 2019	-265	-266	-265	-266	-267
	Taakmutaties, in totaal	5	-21	-21	-21	-21
	IU/DU/SU, waarvan	79	33	79	87	87
7	-Inburgering (IU)	51	37	82	91	91
8	-Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	28				
	-Armoedebestrijding kinderen (DU)		-4	-4	-4	-4
	WOZ, in totaal	-15	-2	-3	-10	-9
	3 D's in het sociaal domein	19	-12	-11	-11	-11
	Participatie (IU)	4	4	5	5	6
	Voogdij/18+ (IU)	14	-16	-16	-16	-16
	Stelposten	-28	80	-250	-255	-260
8	Maatschappelijke begeleiding statushouders	-28				
9	Vrijval onderuitputting BCF cf 2019		80			
10	Herverdelingseffect medicijnenmaatstaven			-250	-255	-260
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)		452	989	914	737	577
Stand meicirculaire 2020		30.103	31.111	31.342	31.517	31.723

Ontwikkelingen uitkeringsfactor

Ad 1, 2 & 3. Afrekening rijksbegroting en BTW-compensatiefonds over 2019

Het beroep op het BTW-compensatiefonds blijft in 2019 voor de gemeente een aanvullende € 37.000 achter bij de inschatting in de septembercirculaire en wordt uitgekeerd.

De jaarrekening over 2019 van het Rijk blijkt positiever dan de in de septembercirculaire uitgesproken verwachting. Dit komt omdat het Rijk een groot deel van de eigenlijk gerealiseerde onderuitputting aan reserves heeft toegevoegd waardoor deze toch als zogenaamde accres relevant uitgaven voor het gemeentefonds tellen.

Met de structurele uitkering van de verdeelreserve wordt de uitname in de decembercirculaire voor de nieuwe gegevens van de twee medicijn-maatstaven enigszins gecompenseerd. Deze aantallen gaven een dusdanige toename te zien dat de uitkeringsfactor verlaagd diende te worden. Deze grotendeels in post 6c opgenomen verlaging wordt nu enigszins gecompenseerd.

Ad 4. Accresontwikkeling

Ten opzichte van de septembercirculaire neemt de groei van het gemeentefonds in de 2021 en 2022 voornamelijk hogere rijksuitgaven en door loon- en prijsstijging toe.

De extra uitgaven van het Rijk om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen werken niet door in de normeringssystematiek van het gemeentefonds en leiden daarom niet tot een effect op het accres.

Waar de corona-crisis wel voor heeft gezorgd is dat VNG en de fondsbeheerders zijn overeengekomen de accressen voor 2020 en 2021 bevroren worden op het niveau van de Voorjaarsnota van het Rijk, met andere woorden: de accressen zoals hier gepresenteerd. Dit overigens onder de voorwaarde dat indien er zich grote onverwachte wijzigingen zullen voordoen de fondsbeheerders en VNG in gesprek zullen gaan.

In 2023 en 2024 is weer sprake van lagere accessen die het gevolg zijn van lagere zorguitgaven op de Rijksbegroting door verwerking van de middellange termijnverkenning voor de zorg van het CPB. In cumulatieve termen is in 2024 sprake van een afname van het Gemeentefonds.

Ad 5. Verspringen basisjaar

In eerdere circulaire werd het jaar 2021 tegen constante prijzen (zonder indexatie) geraamd. Nu 2021 in de meicirculaire het nieuwe basisjaar wordt, vindt een structurele indexatie plaats tegen de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product.

Ad 6. Ontwikkeling uitkeringsbasis

De verwachte ontwikkeling van de gemeentelijke aantallen (6a) is fors positiever dan de korting uit hoofde van de landelijke ontwikkelingen (6b) en de structurele doorwerking van de in de decembercirculaire verwerkte actualisering van de landelijke aantallen van de medicijnmaatstaven (6c). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat Voorschoten heel gunstig uit die actualisering is gekomen. Zelfs zo gunstig dat nu men er zo goed als zeker van is dat de twee medicijnmaatstaven in het nieuwe Sociaal Domein-verdeelmodel niet terug komen, extreem voordeelgemeenten (op deze maatstaven) wordt geadviseerd hier prudent mee om te gaan en met ingang van 2022 te rekenen op een negatief herverdeeleffect. Ter grootte van de meeropbrengsten die hiermee gemoeid zijn ten opzichte van de decemberdoorwerking (6c) wordt dan ook een gemeentelijke stelpost opgenomen (zie 10) waarmee dit specifiek te verwachten negatieve herverdeeleffect al in de meerjarenramingen wordt verwerkt. Deze correctie betekent overigens wel dat Voorschoten als gebruikelijk op de overige maatstaven in aantallen slechter scoort dan de landelijke ontwikkeling.

Integratie-, Decentralisatie- en Suppletie-uitkeringen

Ad 7. Inburgering

Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Zowel de incidentele bijdrage in de invoeringskosten als de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten wordt verstrekt via een integratie-uitkering (als onderdeel van de algemene uitkering). De benodigde middelen voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen worden verstrekt via een specifieke uitkering van het Ministerie van SZW. Het bedrag dat gemeenten in 2020 ontvangen betreft de incidentele bijdrage in de invoeringskosten en wordt over gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners. De bedragen die gemeenten vanaf 2021 ontvangen betreffen een structurele bijdrage in de uitvoeringskosten. De verdeling van de integratie-uitkering zal naar verwachting in de decembercirculaire 2020 worden bijgesteld, als van zowel het aantal inwoners als het aantal personen met een niet- westerse migratieachtergrond nieuwe gegevens voorhanden zijn. In de gemeentelijk begroting 2020 zijn de lasten voor de invoering reeds geraamd; een raming voor de structurele uitvoeringslasten is vooralsnog niet opgenomen. Hierom wordt geadviseerd deze laatste middelen in de begroting 2021 als budget te ramen (zie ook onder compensaties).

Ad 8. Maatschappelijke begeleiding statushouders

Op basis van het werkelijk aantal begeleide inburgeringsplichtige asielmigranten in de periode tot februari van dit jaar wordt met de gemeente afgerekend via een decentralisatie-uitkering. Tegenover deze verhoging staat onder de gemeentelijke stelposten een gelijke verlaging van de gemeentelijke raming voor deze post. In de gemeentelijke administratie wordt de per gerealiseerde ingeburgerde migrant te ontvangen € 2.370 budgettair neutraal verwerkt.

Stelposten

Ad 8. Maatschappelijke begeleiding statushouders

Zie de toelichting hierboven.

Ad 9. Vrijval onderuitputting BCF

De toezichthouder ziet er met ingang van 2020 nauwlettend op toe dat de raming van de uit hoofde van de onderuitputting op het BTW-compensatiefonds (structureel) te verwachten baten niet hoger wordt geraamd dan de realisatie over 2019. Voor Voorschoten betekent dit dat voor 2021 € 120.000 kan worden geraamd in plaats van de tot nu toe opgenomen € 40.000. Voorzichtigheidshalve wordt in latere jaren wel weer de behoudende € 40.000 geraamd.

Ad 10. Herverdelingseffect medicijnenmaatstaven

Zie de toelichting onder 6.

Compensaties

Het in de eerste tabel berekende bruto effect van de meicirculaire dient gecorrigeerd te worden voor verschillende beschikbaar te stellen of te korten budgetten die daarmee buiten de algemene middelen blijven.

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2020	2021	2022	2023	2024
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)		452	989	914	737	577
Compensaties in budgetten						
7 Uitvoeringskosten Inburgering (miv halverwege 2021)			-37	-82	-91	-91
Armoedebestrijding kinderen			4	4	4	4
11 CAO-ontwikkeling overige gemeenschappelijke regelingen			-50	-50	-50	-50
Totaal compensatie		0	-83	-129	-137	-137
Netto nadeel (-)/ voordeel (+)		452	905	785	600	440

In dit kader zijn de structureel beschikbaar gestelde (nu nog algemene dekkings-) middelen voor de uitvoeringskosten van de nieuwe wet inburgering van belang. De geadviseerde beschikbaarstelling in de vorm van nieuwe budgetten in de begroting 2021 e.v. is natuurlijk de bevoegdheid van de raad welke bij het vaststellen van de begroting geformaliseerd wordt. De middelen voor de armoedebestrijding van kinderen worden met € 3.800 gekort naar aanleiding van actualisatie van de onderliggende CBS-gegevens.

Ad 11. CAO-ontwikkeling overige gemeenschappelijke regelingen

Een aantal gemeenschappelijke regelingen heeft nog geen zicht op nieuwe CAO-afspraken en heeft deze ontwikkeling dan ook niet in de gemeentelijke bijdrage tot uitdrukking kunnen laten komen. Omdat dit de deelnemers bij nacalculatie wel in rekening gebracht zal gaan worden wordt geadviseerd hier € 50.000 voor te oormerken.

Voor de goede orde: Dit betreft niet de looncompensatie van de Werkorganisatie Duivenvoorde; die is reeds in de Kadernota opgenomen.

Gevolgen voor het Kadernota 2021-perspectief

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2021	2022	2023	2024
Netto nadeel (-)/ voordeel (+)	905	785	600	440
Resultaat decembercirculaire 2019 (zie raadsinformatiebrief)	-16	-13	-13	-13
Geraamde dekking looncorrectie WODV in Kadernota	-274	-274	-274	-274
Compensatie politiek ambtsdragers reeds geraamd	-20	-20	-20	-20
Per saldo effect t.o.v. kadernota	596	479	294	134
Saldi Kadernota	232	-162	-514	104
Saldi Kadernota gecorrigeerd voor meicirculaire	827	317	-220	238

In de Kadernota voor 2021 is met een tweetal zaken reeds rekening gehouden nl. de loonindexatie en de compensatie van politiek ambtsdragers. Deze zaken zijn beide verwerkt in de meicirculaire en dienen derhalve uit de vergelijking te worden gehaald om te bepalen wat de invloed op het in de Kadernota gepresenteerde meerjarensaldo is. Daarnaast is in de raadsinformatiebrief over de decembercirculaire 2019 aangegeven dat het gevolg daarvan betrokken wordt bij de meicirculaire. Vandaar de mutatieregel.

Tot slot

Het college stelt voort om het gunstiger beeld als gevolg van de meicirculaire te relativeren. In de septembercirculaire kan blijken dat de uitkering weer verandert, zo leert de ervaring. Daarom is het aan te bevelen de meevallers niet te bestemmen, maar voorlopig vast te houden in verband met diverse onzekerheden: de effecten van Corona en de compensatie die het Rijk daarvoor wil geven, de effecten van het nieuwe verdeelmodel voor het sociaal domein (de eerste signalen duiden op tegenvallers) , de herverdeeleeffecten van het gemeentefonds. Behoedzaam ramen dus, met de hand op de knip.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. Ch. B. Aptroot,
burgemeester a.i.

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.